

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

GÖTEBORGS
REGIONEN

**Samverkansavtal avseende verksamhetsförlagd utbildning
mellan Göteborgs universitet och skolhuvudman inom
Göteborgsregionen**

1 Inledning

I utbildningar som leder till lärarexamen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU). VFU är nationellt reglerad genom *Förordning om utbildning till lärare och förskollärare*. Enligt förordningen framgår att VFU ska ge praktiska färdigheter i yrkesutövningen och möjlighet att tillämpa teoretiska kunskaper. VFU genomförs i skol- och förskoleverksamhet under handledning.

Vid Göteborgs universitet är ambitionen att lärarutbildningarnas verksamhetsförlagda och högskoleförlagda delar innehållsligt ska vara sammanlänkade och förstärka studentens progression gentemot examensmålen.

Ett gemensamt ansvarstagande är en viktig förutsättning för VFU med hög kvalitet. Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och medlemskommunerna i Göteborgsregionen har ingått en avsiktsförklaring om regional samverkan inom lärarprofession och skolverksamhet, där lärarutbildning i nära samverkan är ett prioriterat område.¹

Föreliggande VFU-samverkansavtal syftar till att stärka lärarutbildningarnas kvalitet och bidra till skolutveckling och strategisk kompetensförsörjning. Lärarutbildningarnas kvalitet stärks genom utvecklade samverkansstrukturer, ökad kompetensnivå hos nyckelfunktioner och närmande till praktisknära forskning. Avtalet syftar därmed också till att stärka förutsättningar för byggande av gemensamma kunskapsorienterade miljöer med kvalitetsutveckling i fokus mellan och inom parterna.

VFU-samverkansavtalet bygger vidare på befintligt VFU-avtal men är formulerat på övergripande nivå, vilket ger avtalsparterna möjlighet att ta hänsyn till lokala förutsättningar i sitt arbete kring VFU. Samverkansavtalet omfattar VFU-verksamhet som bedrivs vid Göteborgs universitet och huvudman, inklusive övningsskolor.

Som stöd för föreliggande VFU-samverkansavtal finns en *Informationssida till VFU-avtal* där samverkansorganisation avseende VFU, stöd för arbetet med övningsskolor, samt funktioner och ansvarsområden inom VFU framgår.²

2 Parter

Detta VFU-samverkansavtal är tecknat mellan Göteborgs universitet och [skolhuvudman]. Utbildningsvetenskapliga fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet och skolhuvudman inom Göteborgsregionen är avtalsparter.

¹ *Avsiktsförklaring avseende samverkan mellan Utbildningsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och Göteborgsregionens medlemskommuner* (GU 2023/3592)

² Sidan ska ses som en bilaga till VFU-samverkansavtalet och återfinns på följande länk:
<https://www.gu.se/cess/informationssida-till-vfu-avtal>

3 Omfattning

VFU-samverkansavtalet omfattar verksamhetsförlagd utbildning inklusive övningskolor inom de utbildningar som leder till grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen och avser grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning.

4 Verksamhetsförlagd utbildning inom Göteborgsregionen

Föreliggande kapitel beskriver parternas samverkan gällande all verksamhetsförlagd utbildning. I kapitel 5 beskrivs arbetet med övningskolor.

Göteborgs universitet och skolhuvudmän inom Göteborgsregionen har ett gemensamt ansvar för att studenterna får en verksamhetsförlagd utbildning med hög kvalitet, både avseende innehåll och genomförande. Innehållet i VFU ska skapa förutsättningar för studenter att omsätta och konkretisera såväl ämnesspecifika som generella kunskaper fokuserade i utbildningen. Studenterna ska i sitt möte med en skolvardag och lärarprofession ges möjlighet att med progression utvecklas mot de mål som utbildningen syftar till. Hög kvalitet i verksamhetsförlagd utbildning är beroende av såväl individuella VFU-handledares och VFU-kurslärares kompetenser som strukturella förutsättningar i utbildningens utformning samt placering och mottagande av studenter.

Parterna samverkar inom ramen för en samverkansorganisation som involverar flera olika nivåer och funktioner hos parterna. En beskrivning av samverkansorganisationen återfinns på universitetets webbplats.

Göteborgs universitet och skolhuvudmän strävar efter att göra långsiktiga överenskommelser vad gäller antal studenter som tas emot i skolhuvudmannens verksamheter samt vilka skolor som har förutsättningar att ta emot studenter.

Student ska i normalfallet vara placerad hos samma skolhuvudman under hela studietiden. Vid placering ska parterna i samråd beakta vilka möjligheter som finns att förlägga den verksamhetsförlagda utbildningen inom verksamheter med olika förutsättningar. Skolhuvudman ansvarar för att placera student i ett arbetslag/ämneslag och tilldela student en huvudansvarig VFU-handledare med lärarlegitimation eller motsvarande och med för studenten relevant inriktning, ämne och tjänstgöringsgrad. VFU innebär heltidsnärvaro i den verksamhet där studenten placerats.³ Göteborgs universitet strävar efter att VFU-kurslärare följer student under VFU. En målsättning är att VFU-kurslärare ska ingå i ett kollegium med andra VFU-kurslärare som arbetar tillsammans med ett begränsat antal skolor.

Göteborgs universitet ansvarar för examination av student i enlighet med kursplan. Kursuppgifters utformning ska beakta förutsättningarna för genomförande inom ramen för den verksamhet som pågår på skolan.

Göteborgs universitet och skolhuvudman ska:

- gemensamt ansvara för avtal avseende verksamhetsförlagd utbildning

³ I relation till studietakt på utbildningen.

- tillse att strukturer för samverkan avseende VFU finns mellan parterna
- ansvara för att studenter har tillgång till en god fysisk och social arbetsmiljö under VFU

4.1 Fältstudier

Student som har blivit VFU-placerad ska ha möjlighet att få tillgång till sin VFU-plats för genomförande av fältstudier, utöver VFU-kurser. Syftet med fältstudier är att utveckla studenternas yrkeskompetens och läraridentitet. Fältstudier kan också stimulera till skolrelevanta utbildnings- och forskningsarbeten. Innehållet i fältstudier ska framgå av kursplan. För fältstudier betalas ingen ersättning ut.

5 Övningsskolor

I *Förordning om utbildning till lärare och förskollärare* framgår att lärosätena i den verksamhetsförlagda utbildningen ska använda sig av övningsskolor och övningsförskolor. Ambitionen är att all VFU-verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ska kännetecknas av de intentioner gällande koncentration och kontinuitet, kompetens och samverkan som ligger till grund för övningsskolor. Samspelet av dessa faktorer ligger till grund för kunskapsbildande utbildningsmiljöer. Föreliggande samverkansavtal syftar till att skapa förutsättningar för en utbyggnad och utveckling av övningsskolor vid Göteborgs universitet.

5.1 Göteborgs universitets modell för övningsskolor

Göteborgs universitets modell för övningsskolor förutsätter att skolans ledning, organisation och undervisning såväl som kvalitets- och utvecklingsarbete håller god kvalitet. Därutöver finns fyra bärande delar i modellen för övningsskolor: 1) koncentration och kontinuitet, 2) kompetens, 3) samverkan, och 4) praktisk forskning. Parternas intention är att samtliga skolor som tar emot studenter kan nå kriterier för övningsskolor. Aktuella beskrivningar och riktlinjer avseende modellens delar återfinns på universitetets webbplats.

5.1.1 Koncentration och kontinuitet

En hög koncentration av studenter, VFU-handledare och VFU-kurslärare bidrar till kunskapsbildande utbildningsmiljöer och förutsättningar för samverkan. Kontinuitet i mottagande av studenter bidrar till att den goda utbildningsmiljön bibehålls och att mottagande blir hela skolans angelägenhet.⁴

Göteborgs universitet prioriterar placeringar hos skolhuvudmän med övningsskolor. På en övningsskola eftersträvas en kontinuerlig och hög koncentration av studenter. Studenter handleds av särskilt utsedda VFU-handledare. VFU-handledare ska som en del i sitt uppdrag ingå i ett kollegialt sammanhang med andra VFU-handledare.

Göteborgs universitet ska sträva efter att VFU-kurslärare med rätt kompetens följer studenten under dennes VFU och på så sätt bidrar till studentens utveckling. En målsättning är att VFU-kurslärare ska ingå i ett kollegialt sammanhang tillsammans med andra VFU-kurslärare. VFU-kurslärare ska sträva efter att arbeta tillsammans med ett begränsat antal skolhuvudmän. En viktig förutsättning för hög koncentration med kvalitet är att det hos skolhuvudmannen finns etablerade rutiner för mottagande.

⁴ Riktlinjer och riktvärden gällande koncentration och kontinuitet återfinns på universitetets webbplats.

5.1.2 Kompetens

Kompetens hos såväl VFU-handledare som VFU-kurslärare är av största vikt för att tillsammans kunna bidra till hög kvalitet i utbildningarna. VFU-kurslärare och VFU-handledare ska kontinuerligt utveckla sin kompetens.⁵

För att ge studenterna bästa möjliga utbildning ska skolhuvudmannen sträva efter att utse särskilt yrkesskickliga lärare till VFU-handledare. Skolhuvudman upprättar en plan för hur handledare ska kunna genomgå minst 7,5 högskolepoäng inom området handledarskap eller motsvarande. Göteborgs universitet tillhandahåller sådan utbildning. Skolhuvudman ska sträva efter att det finns förutsättningar för VFU-handledare att återkommande diskutera VFU-relaterade frågor.

Göteborgs universitet ska utse VFU-kurslärare med kompetens för uppdraget och erbjuda dessa kontinuerlig kompetensutveckling. Göteborgs universitet ska sträva efter att skapa förutsättningar för VFU-kurslärare att återkommande diskutera VFU-relaterade frågor. Göteborgs universitet ska sträva efter att möjliggöra erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan VFU-kurslärare och VFU-handledare.

5.1.3 Samverkan och samordning

En nära samverkan mellan lärosäte och skolhuvudmän är en viktig del av och förutsättning för kunskapsbildande utbildningsmiljöer. Samverkan sker på olika organisatoriska nivåer och mellan olika funktioner, där relationen mellan VFU-kurslärare och VFU-handledare är av särskild betydelse för kvaliteten i studentens utbildning. Lärarutbildningarna vid Göteborgs universitet ska organisera återkommande och utbildningsnära erfarenhets- och kunskapsutbyte på kurs-, program- och skolnivå. Skolhuvudman ska ge förutsättningar för VFU-handledare att delta.⁶

Skolhuvudmannen ska utse en eller flera funktioner för samordning av övningskolor. Göteborgs universitet ska utse en eller flera funktioner för samordning av arbetet med övningskolor för respektive program och/eller inriktning. Göteborgs universitet ska sträva efter att organisera och kommunicera samverkansaktiviteter såsom nätverksträffar, konferenser och kompetensutveckling.

5.1.4 Praktisk forskning

Göteborgs universitet har ett övergripande ansvar för innehåll, progression, forskningsanknytning och kvalitetssäkring av studenternas utbildning i sin helhet. Göteborgs universitet ska i samverkan med skolhuvudman arbeta för att studenterna ges inblick i praktisk forskning inom såväl högskoleförelagda som i verksamhetsförelagda delar av studenternas utbildning.

Syftet med att studenter får inblick i praktisk forskning är att studenter under sin VFU ges möjlighet att ta del av hur professionen kan utvecklas genom olika former av utvecklings- och forskningsprojekt som sker i samverkan mellan akademi och profession. Detta kan till exempel innebära att resultat från praktisk forskning ges konkret innehållslig betydelse i studentens VFU. Det kan också innebära att studenter under sin VFU möter lärare och forskare med erfarenhet av praktisk forskning.

⁵ Riktlinjer och riktvärden gällande kompetens återfinns på universitetets webbplats.

⁶ Riktlinjer avseende samverkan och samordning återfinns på universitetets webbplats.

6 Parternas samverkan

Enligt den avsiktsförklaring som Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och medlemskommunerna i Göteborgsregionen har ingått gällande regional samverkan inom lärarprofession och skolverksamhet ska det inom överenskomna prioriterade områden, finnas samverkansstrukturer med ömsesidig representation. Inom området verksamhetsförlagd utbildning finns en samverkansorganisation med forum för operativa och strategiska dialoger mellan olika involverade funktioner. Information om parternas samverkansytor återfinns på universitetets webbplats.

6.1 Uppföljningsdialoger med skolhuvudmän

Göteborgs universitet ansvarar för att organisera och genomföra återkommande uppföljningsdialoger med var och en av skolhuvudmännen i Göteborgsregionen. Fokus vid dialogerna är uppföljning av VFU-samverkansavtalet och arbetet med övningsskolor. Parterna kan i dialogerna också kommunicera behov av utvecklingsarbete.⁷

6.2 Uppföljningsdialoger med program per examen

Göteborgs universitet ansvarar för att organisera och genomföra uppföljningsdialoger per examen, dvs förskolläraexamen, grundläraresexamen, ämnesläraresexamen och yrkesläraresexamen. Vid dialogerna ska representanter från skolhuvudmännen bjudas in. Fokus vid dialogerna är uppföljning av VFU-samverkansavtalet och arbetet med övningsskolor i relation till övergripande mål för och kvalitet i de program som leder till examen. I dialogerna kan exempelvis behov av utvecklingsarbete identifieras.⁸

7 Ersättning

Ersättning till skolhuvudman för VFU-placerad student betalas ut om student är registrerad på kurs.⁹ Ersättning utbetalas oavsett om studenten godkänns eller underkänns vid examination. Detta gäller även om studenten valt att inte slutföra VFU-kursen. I de fall studenten omregistreras på VFU-kurs på grund av frånvaro eller underkännande, ersätts skolhuvudmannen på samma sätt som för tidigare ordinarie VFU-kurs.¹⁰ Underlag för fakturering sammanställs av Göteborgs universitet och tillställs skolhuvudmannen i slutet av varje termin. Utbetalning görs 30 dagar efter fakturering från skolhuvudmannen. Om skolhuvudmannen inte inkommer med faktura inom sex månader efter utskickat faktureringsunderlag, betalas ingen ersättning ut.

⁷ Former för uppföljningsdialoger framgår på universitetets webbplats.

⁸ Former för uppföljningsdialoger framgår på universitetets webbplats.

⁹ Summan 2024 är 686 kronor per registrerad högskolepoäng. En veckas heltidsstudier motsvarar 1,5 högskolepoäng.

Registrering på kurs sker normalt veckan innan kursstart. En student betraktas som registrerad på kurs om registrering finns en vecka efter kursstart. Ersättningsnivåerna räknas upp årligen enligt den statliga pris- och löneomräkningen.

¹⁰ I fall där student genomför *del* av VFU-kurs utomlands ersätts skolhuvudman för hela VFU-kursen. I de fall student genomför *hel* VFU-kurs utomlands ersätts *inte* skolhuvudman. Vid kompensatorisk närvaro, exempelvis på grund av enstaka sjukdagar, betalas ingen ersättning ut.

8 Databas

Göteborgs universitet ansvarar för databas avseende verksamhetsförlagd utbildning – *Studieplans- och VFU-webb*. Göteborgs universitet är personuppgiftsansvarig för databasen och all behandling av personuppgifter ska genomföras i enlighet med dataskyddsförordningens grundläggande principer. Aktuell information om hur Göteborgs universitet behandlar personuppgifter i databasen framgår på universitetets webbplats.¹¹

9 Avtalsperiod

Avtalet gäller från och med att avtalet undertecknats av båda parter och tills vidare.¹² Uppsägning av avtalet ska göras skriftligt till respektive part med en uppsägningstid om sex månader. Om avtalet sägs upp av en part och inget annat överenskommit har den parten likväl ett ansvar för att lärostudenter som påbörjat sin utbildning kan fullgöra denna i enlighet med villkoren i avtalet.

10 Ändringar och tillägg

Befinns något i detta avtal eller del därav ogiltigt eller icke tillämpligt, ska detta inte innebära att avtalet i sin helhet är ogiltigt, utan skälig jämkning i avtalet ska, om möjligt, ske.

11 Tvistelösning

Tvist med anledning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna med syfte att uppnå en uppgörelse i samförstånd. Om parterna fortfarande inte kan enas ska tvist avgöras i allmän domstol med Göteborgs tingsrätt som första instans.

Bilaga

Webbsidan *Informationssida till VFU-avtal*¹³ ska ses som en bilaga till föreliggande samverkansavtal. Sidan ägs gemensamt av parterna och eventuella ändringar till följd av utvecklingsarbete ska beredas i det gemensamma samverkansorganet VFU-beredningen. På sidan finns innehåll om VFU avseende:

- Samverkansorganisation
- Stöd för arbetet med övningskolor
- Funktioner och ansvarsområden

¹¹ <https://www.gu.se/om-webbplatsen/behandling-av-personuppgifter>

¹² Avtalet ersätter tidigare *Avtal avseende verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildning* (GU 2022/3897)

¹³ <https://www.gu.se/cess/informationssida-till-vfu-avtal>